

Nieuwsbrief

Dit is derde nieuwsbrief van de 2^e jaargang van de Stichting Roodbont Fries Vee. Met deze nieuwsbrief willen we u op de hoogte brengen van de activiteiten van de stichting, haar donateurs en de fokkers van Roodbont Fries Vee. Weet u een vriend of kennis die de nieuwsbrief ook wil ontvangen? Stuur dan een email naar secretaris@roodbontfriesvee.nl Neem ook eens een kijkje op onze website www.roodbontfriesvee.nl

IN DEZE NIEUWSBRIEF...

De jaarvergadering: 3 januari 2015 in Tytsjerk
Wybren is de stier die we deze keer onder uw aandacht brengen.
De historie van de Friese Rode koeien krijgt zijn vervolg met deel 5
En het bedrijfsverhaal: Er gaat iets boven Groningen!
ET – resultaten uit het project: Roodbont Fries Vee foarút.

EMBRYO TRANSPLANTATIE (ET) BIJ DE ROODBONTE FRIES

Als stichting hebben we bij de provincie Fryslân het project 'Roodbonte Friese Koe foarút' ingediend. Wij hebben daarvoor subsidie ontvangen om zowel het aantal koeien als veehouders te vergroten. Daarvoor is de inzet van ET een goede mogelijkheid.

In de afgelopen maanden is bij 5 koeien op twee bedrijven ET toegepast. Eén koe reageerde niet en van de andere 4 hebben we embryo's gewonnen. Een viertal embryo's zijn gelijk vers ingezet bij de veehouders. Van 1 koe weten we dat die niet drachtig is van dit embryo. De andere 3 is nog afwachten. Daarnaast zijn op proefboerderij Dairy Campus Leeuwarden 10 embryo's ingezet bij pinken. Ook hier is het drachtighedsresultaat nog niet bekend.

In totaal zijn er nu van 4 koeien nog embryo's op voorraad.
Van Jeltje 100 (van Van der Lei, Ureterp) x Walrich Teade zijn 5 embryo's op voorraad. Van Debora 2 (van Van 't Riet, Woerdense Verlaat) x Jetze zijn 13 embryo's aanwezig.
Van twee koeien van Siebe Reitsma (Allingawier) zijn bij het slachten de eierstokken bewaard en hier zijn in het lab 9 en 4 eicellen geoogst en tot embryo opgekweekt. Hiervan zijn er 4 gelijk ingezet bij de pinken en 9 ingevroren.

WE ZIJN OP ZOEK: naar veehouders die deze embryo's in willen zetten bij hun koeien om de populatie Roodbonte Friese koeien te vergroten. Inzet op bij voorkeur andere dan rode Friese koeien.

U KUNT BELLEN MET Wim Grit (0517-342050) of Durk Durksz (0317-480703) als u een geschikte koe heeft om een embryo in te zetten. De kosten zijn voor rekening van onze stichting.

Meer informatie over de koeien waar embryo's van gewonnen zijn, vindt u op onze website: www.roodbontfriesvee.nl

DONATEUR OF DONATEUR WORDEN: DE JAARBIJDRAGE IS MINIMAAL € 17,-.

U kunt uw donateursbijdrage (min. € 17,- per jaar) overmaken op onze rekening: NL69RABO0131684655 tnv St. Roodbont Fries Vee.

VAN DE VOORZITTER

We naderen het einde van het jaar 2014 en dan hebben we normaal gesproken ook de jaarvergadering. Maar dit jaar is nét even anders. De laatste zaterdag valt ongunstig gelijk na de kerst, vandaar dat de jaarvergadering van 2014 op **zaterdag 3 januari 2015** gehouden wordt. We gaan naar Tytsjerk. De woonplaats van onze oud-voorzitter Gerben Engwerda.

Ook wil ik ons nieuwe bestuurslid Anne Schievink welkom heten in het bestuur. Hij zal zichzelf voorstellen in deze nieuwsbrief.

Op Facebooksite en Twitter zijn we succesvol. Op facebook volgen ruim 300 personen ons en op twitter hebben we al 400 volgers. Volgt u ons ook al?

Durk Durksz,
Voorzitter Roodbont Fries Vee

STIER WYBREN: DONKERRODE STIER

Wie een liefhebber is van de Reitsma fokkerij: Dit is dé stier: Brengt de Hibma's en de Feikje's samen en is ingeteeld op Agricola Wim. Een stier met een 'noflik' karakter. Vader is Surfenne Feike (Jet Teade x Surfenne Auke x Agricola Wim). Moeder is de bekende Hibma 60 (Surfenne Fiat x Agricola Wim) Een koe met goede gehalten. (4,86-3,45 / 4,99-3,49 en 4,91-3,44). (Meer info op onze website).

Hibma 60, moeder van Wybren

Bestellen kan bij Jan Heeringa, minimaal 3 weken voor de inseminstiedatum

Er gaat iets boven Groningen!

We kennen allemaal de uitdrukking er gaat niets boven Groningen, maar of dat ook het geval is bij veefokker Siem van der Vis in Dorkwerd? We zullen het zien.

Dorkwerd, waar familie van der Vis woont is een klein wierdendorp, gelegen direct ten noorden van de stad Groningen. Het dorpje ligt ingeklemd tussen het Van Starckenborghkanaal, Het Reitdiep en de woonwijk Reitdiep in Groningen.

In feite bestaat Dorkwerd uit niet meer dan enkele huizen, een kerk, een pastorie en een paar boerderijen. Op een van deze boerderijen woont de familie van der Vis.

We worden vriendelijk ontvangen door mevrouw van der Vis en met een duidelijk Gronings accent wordt ons gevraagd of we zin in koffie hebben. Ze vertelt ons dat ze is opgegroeid in Middelstum, een baan heeft gehad in Groningen en in 1988 met Siem is getrouwd en hier is gaan wonen.

Ook hier proeven we letterlijk de sfeer die de decembermaand met zich meebrengt. Sinterklaas heeft nog pepernoten achtergelaten en kerstkaarsen verlichten de kamer.

Vanuit de woonkamer hebben we zicht op de suikerfabriek van Hoogkerk, wolken stoom kleuren het firmament wit tegen

de donkere lucht.

Siem, nog achter in de stallen bezig, wordt op een moderne manier gemeld dat er koffie is. Even bellen.

Siem is in 1963 met zijn ouders vanuit het drukke Rozenburg vertrokken naar het hoge noorden, naar Dorkwerd. Op de plek waar ze toen als familie gingen wonen woont nu een broer van Siem. Boerderij De Vennen werd in 1980 gekocht en hier woont familie Siem van der Vis. De Vennen een boerderij die rond 1900 is gebouwd biedt na diverse stalaanpassingen en nieuwbouw plaats aan 90 FH koeien + jongvee en 9 paarden, waaronder springpaarden.

Op de 50 ha grote kavel rond de boerderij lopen nog enkele jonge dieren heerlijk te grazen op deze decemberdag. De dikke kleilaag van 12 meter heeft voldoende draagkracht. Percelen grond die een prima grasproduct leveren waar de koeien goed melk van produceren. Mais wordt verbouwd op percelen die op afstand liggen. Ook ligt er nog 3 ha tegen de stad aan, hier lopen alleen paarden. Er moet een springpaard op transport. Het lukt niet erg goed. Siem gaat helpen en klaar is het.

Een van de vele goede eigenschappen van Siem zegt zijn vrouw. Een rustige uitstraling en een rustig gevoel van binnen dat voelen de dieren. We gaan weer naar de koeien. De FH zwartbonten en de Friese Roodbonten produceren gemiddeld 7000 kg melk met 4.50 vet en 3.60 eiwit. Een Roodbonte vaars was zelfs in staat meer dan 20 liter melk te geven. Siem houdt van de FH koeien omdat ze mooi zijn. Economisch net zo goed als de Holsteiners, een dubbeldoelkoe is en goede uiers en benen heeft.

Zoon Andreas, die in de stad Groningen studeert en werkt, komt deze middag even langs om de koeien te voeren. Boer wil hij niet worden maar zo nu en dan even wat doen op de boerderij vindt hij prachtig. 2 stoere trekkers heeft hij tot zijn beschikking waar het voer mee uit de sleufsilos

wordt gehaald. De voerwagen wordt geladen en de koeien krijgen de lekkernij van voordroogkuil, mais, maisgluten en aardappelvezels op hun bord gedeponeed.

De koeien zien er prima uit, grote zware koeien met prima uiers en sterk beenwerk. Siem vertelt met trots dat hij meerdere keren prijzen heeft gewonnen met zijn koeien, hetzij individueel of met een gedeelte van het veebeslag. Als de koeien de droogstandsperiode tegemoet treden worden de klauwen onder handen genomen. Een klein probleem is een soms iets te hoog ijzergehalte in het ruwvoer wat de opname van andere sporenelementen door het lichaam blokkeert.

Siem was erg blij dat hij op een gegeven moment werd verrast met de geboorte van een roodbont kalf, zo kreeg hij meer kleur

veestapel. Nu lopen er meer mooi gekleurde donkerrode koeien in het beslag. Het fokken van Roodbont ging door. Veel collegaboeren van Siem met Friese Roodbonten hebben gebruik gemaakt van zijn stieren. Zo daar zijn De Vennen Rodeo, De Vennen Rodney. De Vennen Roderick en De Vennen Roderijs. De naam De Vennen geeft de naam van het bedrijf aan, de tweede naam van de stier die steeds met een R begint geeft aan dat het roodbont is. Ook wordt er sperma van stieren gewonnen op het bedrijf. Dit doet Henk de Bruin uit Horssen. Hij rijdt met een mobiel laboratorium annex spermaopvangapparatuur door het land.

Het sperma krijg je later terug in je eigen bedrijfsstikstofvat en mag niet verhandeld worden. Het bedrijf dat behoorlijk wat arbeid vraagt wordt in principe door Siem alleen gedaan. De oogstwerkzaamheden doet hij samen met zijn broer. Zoon Andreas komt onaangekondigd helpen. Zoon Alexander die 2 jaar H.L.S. studeerde en de waarschijnlijke 'troonopvolger' is heeft eerst gekozen voor een jaar Bijbelstudie. Dochter Martine heeft S.P.H. Sociale Pedagogische Hulpverlening gestudeerd en als zodanig ook werkzaam in deze sector. Maar de 'troonopvolging' kan ook nog wel even op zich laten wachten, want echtpaar van der Vis is geestelijk en fysiek sterk.

De FH fokkerij ligt Siem na aan het hart. Hij besteedt veel tijd aan deze organisatie waar ook een bestuursfunctie voor hem is weggelegd. Een maand geleden stond hij nog een dag op de landbouwbeurs in Hardenberg om reclame voor deze club te maken. Hij zou er ook wel voor voelen om de roodbonte nieuwsbrief samen te voegen met de zwartbonte nieuwsbrief. We verlaten dit warme nest om via stal en landerijen in dit koude Groningen de reis naar Friesland te aanvaarden. In het half duister zien we nog enkele jonge Fries-Roodbonten buiten lopen en komen tot de conclusie: er gaat iets boven Groningen.

Juist Friese-Roodbonten.

Familie van der Vis hartelijk dank en een goede decembermaand en een gezegend 2015.

Douwe Leenstra en Stef Diever

ANNE SCHIEVINK: ONS NIEUW BESTUURSLID

Mijn naam is Anne Schievink, ben 58 jaar en woon in Noardburgum samen met mijn vrouw Klaske. We hebben 3 kinderen, 2 jongens en een meisje en ben sinds kort pake van een kleindochter. Sinds 1982 ben ik werkzaam bij de Sonac in Burgum als technisch medewerker. Mijn hobby's zijn het houden en fokken van Friese paarden en KWPN tuigpaarden. Tevens heb ik schapen en Fries Roodbont Vee. Ik ben door Wim Grit gevraagd of ik interesse had om het bestuur van Fries Roodbont Vee te gaan versterken. Dit leek mij een mooie uitdaging en heb daarom ingestemd.

Ik heb al een paar vergaderingen mogen bijwonen en mocht ervaren hoe gedreven dit team is. Ik hoop dan ook mijn steentje hieraan te kunnen bijdragen. Voor een verdere kennismaking hoop ik u allen te treffen op de jaarvergadering op 3 januari 2015 in "Yn 'e Mande" te Tytsjerk.

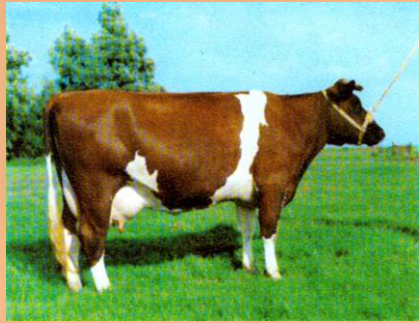
Neem voor een stieradvies contact op met Jan Heeringa (0519-571251), Siebe Reitsma (0515-231305) of Hessel Bouma (0515-231382).

Van de stieren Epke fan 'e Slinke, De Vennen Yoram, Jetse Goasse, De Vennen Rodeo en Sven is eveneens sperma beschikbaar. Bestellingen kunnen gemaild worden naar: srfv@hotmail.nl of bel met Jan Heeringa.

Historie deel 5: BESTUURDERS VAN FRIESE ROODBONTEN WAREN OOK BIJZONDER

Eerder dit jaar verscheen (terecht lang niet onopgemerkt) de biografie van professor Pieter Gerbrandy, de minister-president die vanuit Londen ons land door de Tweede Wereldoorlog probeerde te loodsen. Een opmerkelijk man, niet alleen door zijn omvangrijke snor. En stammend uit een opmerkelijk boerengeslacht in Goëngamieden bij Sneek. De schrijver van de biografie, Cees Fasseur, schreef: 'Het eigenzinnige in het karakter van Gerbrandy's vader verraadde zich door de kleur van zijn koeien: roodbont in plaats van zwartbont, zoals elders in de streek gebruikelijk. Die

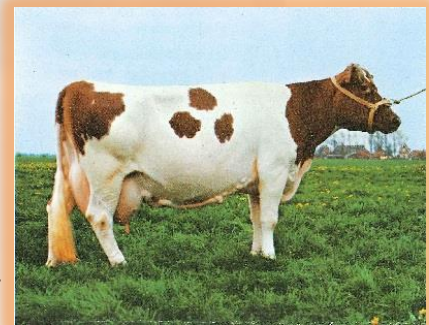
Hommewiidster Sytske 7 84 p (1974)
Prod: 3.01 5167 4.49 3.80 335
Eig: Sjoerd en Jouke Gerbrandy

eigenzinnigheid was zoon Pieter evenmin vreemd.' Die vader was Sjoerd Joukes Gerbrandy (1846-1904), die het in 1870 gebouwde – en nog altijd karakteristiek in het landschap aanwezige – boerenbedrijf overdeed aan zijn zoon Jouke Sjoerds Gerbrandy (1883-1950). Hij was de schrijver van het dagboek, waaruit we in deze serie al eens citeerden. En ook diens zoon Sjoerd Joukes Gerbrandy (1914-1985) hield de kostbare familietraditie in ere: zijn koeien waren en bleven roodbont Fries.

Hij was degene die in april 1957 met zijn enterstier op de districtskeuring in Sneek verscheen en daarmee in feite een signaal afgaf dat leidde tot de oprichting van de VRF: de Vereniging van Roodbontfokkers in Friesland. En daarvan werd Sjoerd Joukes Gerbrandy de eerste secretaris. Hij bleef dat tot eind 1977, toen hij (uiteraard) werd benoemd als lid van verdienste.

Bescheiden en tactvol

Sinds de oprichting van de VRF deden de bestuursleden belangrijk werk. Niet in de laatste plaats bestond dat uit het onderhouden van goede relaties met de bestuursleden en de directie van het Fries Rundvee-Stamboek, die vaak veel begrip toonden voor de benarde positie van de roodbontboeren met hun kleine en bedreigde populatie dieren. Na voorzitter en mede-oprichter Ferdinand Keulen vervulde ook voorzitter Hylke Visser uit Engwierum een belangrijke taak in de ontwikkeling van de vereniging. Maar liefst vijftien jaar lang (van 1971 tot 1986) hanteerde hij op zijn eigen bescheiden manier de voorzittersshamer. Maar hij zag juist in die periode wel dat de kwaliteit van de Friese roodbonten – zeker toen bloed van zwartbonte stieren met de roodbontfactor gebruikt mochten worden – verrassend snel toenam. Het paste mogelijk helemaal niet in de geest van voorzitter Visser, toen hij namens een meerderheid van het bestuur in november 1980 met het voorstel kwam om de Friese roodbonte stieren in het vervolg op de stamboekkeuringen in dezelfde ring te laten strijden met de zwartbonten. Dat ging de leden – van de 72 waren er een veertig op de vergadering – te ver: op sommige afdelingskeuringen zouden de koeien de strijd wel aankunnen, zo besloot men de discussie toch nog positief.

Ooske's Boukje 85p pref stammoeder
Prod: 9.06 8324 4.11 3.34 304
Eig: Hylke Visser Engwierum (1974)

Fokbeleid naar het FRS

Tijdens diezelfde bijeenkomst gaf secretaris Jan Reitsma uit Driesum al een blik op de toekomst: uit eigen Friese gelederen kwamen te weinig nieuwe stieren met potentie naar voren. Dat stelde de foktechnische commissie voor een dilemma en woordvoerder Luut Oosting uit Delfstrahuizen moest dan ook constateren dat de nieuwe aanwinsten al flink Holsteinbloed voerden. Het duurde maar even en het foktechnisch beleid werd neergelegd bij de ki-afdeling van het nieuwe FRS, dat in hetzelfde 1980 was aangetreden en waarin de ki-afdeling een flinke partij meeblied. Toen Sjoerd Joukes Gerbrandy eind 1977 afscheid nam van Jan Reitsma zijn pen over, toen Hylke Visser in 1986 vertrok werd Jouke Sjoerds Gerbrandy voorzitter. Hij deed dat met verve, hij verdedigde de kleuren van de VRF tot dat eigenlijk niet meer kon. In het voorjaar van 1997 werd de VRF opgeheven, het aantal leden dat trouw was gebleven aan het oude ideaal was heel klein geworden. Ook Jouke Gerbrandy had in zijn veestapel nog maar enkele koeien zonder Holsteinbloed, zo moest hij toegeven. Maar op Koninginnedag van 1997 loonde hem nog wel een lintje!

Reimer Strikwerda